

"Azərbaycan sosial dövlətdir və biz bunu sözlə yox, əməlimizlə təsdiqləyirik"

Prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etdiyi gündən həyata keçirməyə başladığı və bugünə qədər davam etdirdiyi geniş sosial-iqtisadi islahatlarının əsas hədəfi ölkənin iqtisadi inkişafını sürətləndirməklə vətəndaşların sosial rifahını davamlı yaxşılaşdırmaqdır. Əminliklə demək olar ki, islahatların hər iki istiqamətdə aparılması nəticəsində artıq güclü Azərbaycan və sosial güvənli vətəndaş cəmiyyəti yaranmışdır.

2003-cü ildən bu ilə qədər Azərbaycan iqtisadiyyatı dünya üzrə rekord səviyyədə olmaqla 3 dəfə artmışdır. İqtisadi inkişaf, ölkənin maliyyə imkanlarının güclənməsi dövlətə vətəndaşın sosial problemlərinin həllinə geniş imkan yaratmışdır. Nəticədə hər il sosial sahəyə daha çox vəsait ayrılır.

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə bəyan etmişdir ki, Azərbaycan dövlətinin siyasətində vətəndaşın sosial müdafiəsi önəmli rol oynayır: "Azərbaycan sosial dövlətdir və biz bunu sözlə yox, əməlimizlə təsdiqləyirik".

Bu sahədə son 20 ildə görülən işlər dövlət başçısının sözü ilə əməlinin bir olduğunu təsdiq edir. Belə ki, həmin dövrdə dövlət büdcəsinin illik sosial müdafiə və sosial təminat xərclərində 20 dəfədən çox artım qeyd alınıb. Minimum əməkhaqqı 38 dəfə artaraq 345, orta aylıq əməkhaqqı 12 dəfə artaraq 925,3 manata çatıb. Sosial müdafiə sisteminə pensiya ödənişlərinin

əhəmiyyətli rola malik olması nəzərə alınaraq 2006-cı ilin əvvəllərindən ölkədə qabaqcıl dünya təcrübəsinə uyğun müasir sığorta-pensiya modelinə keçidin təmin edilməsi hesabına pensiya təminatında müsbət irəliləyiş əldə edilib.

Sosial müdafiənin təminatında və islahatların aparılmasında hüquqi bazanın mühüm əhəmiyyəti var. Bu məqsədlə dövlət başçısı hər bir vətəndaşın sosial müdafiəsini özündə ehtiva edən mükəmməl qanunvericilik bazasının yaradılmasına nail olub. Dövlət başçısının 2014-cü il 4 noyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq olunan "2014-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında pensiya təminatı sisteminin islahatı Konsepsiyası" bu sahədə mühüm dönüşün təməlini qoyub. Təsdiq olunan konsepsiyanın tələblərinə uyğun olaraq həmin sistemin yeni çağırışlara uyğun təkmilləşdirilməsi, layiqli pensiya təminatı sisteminin qurulması istiqamətində mühüm addımlar atılıb.

İlham Əliyev 20 illik prezidentliyi dövründə bu fəaliyyət kredosuna sadıq olduğunu dəfələrlə sübut edib

Məlumdur ki, sosial sektor cəmiyyətdə həssas sahə sayılır. Bu üzdən mövcud şəraitə görə, qanunvericilik bazasının daim təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var. Ona görə də dövlət başçısı tərəfindən hər il müvafiq sərəncamlar imzalanmaqla minimum pensiyalar üçün ayrılan vəsaitin məbləği artırılır, həmçinin hər ilin əvvəlində pensiyaların və fərdi hesabdakı pensiyaların kapitalı indeksləşdirilir. Bu cür tədbirlər sayəsində ötən 20 ildə minimum pensiya 14 dəfə artaraq 280, orta aylıq pensiya 18 dəfə artaraq 435, yaşa görə orta aylıq pensiya

19 dəfə artaraq 446, əlilliyə görə orta aylıq pensiya 14 dəfə artaraq 366, ailə başçısını itirməyə görə orta aylıq pensiya 19 dəfə artaraq 408 manata çatıb.

Dövlət vətəndaşın pensiya təminatını yaxşılaşdırmaq üçün ayrılan vəsaitin məbləğini artırmağa xüsusi önəm verir. Bu məqsədlə pensiya üzrə ödənilən illik vəsaitlərin məbləği 30 dəfədən çox artaraq 5 milyard 907 milyon manata yüksəlib. Son bir ildə pensiyalar üzrə ödənişlərə ayrılan illik vəsaitdə 1 milyard manata yaxın, ötən 5 ildə isə

2,4 milyard manat və ya 70 faiz artım olub. Ayrılan vəsaitin artması pensiyaların yüklənməsində önəmli rol oynayıb. Belə ki, 2003-cü ildə orta aylıq pensiya məbləği pensiyaçıları üçün yaşayış minimumundan 2 dəfə aşağı olduğu halda, hazırda bu məbləğ 435 manat olmaqla pensiyaçıları üçün yaşayış minimumunu 199 manat və ya 2,2 dəfə üstələyir.

Sosial müdafiə sahəsinin istiqamətləri geniş olduğu üçün hər bir vətəndaşın mənafeyi nəzərə alınmalıdır. Humanizm və şəffaflığın da bu

sahədə təmin edilməsi vacibdir. Bu məqsədlə dövlət başçısı tərəfindən imzalanmış fərman və sərəncamlar ötən 20 il ərzində 15-dən çox yeni aylıq sosial ödəniş növünün təsis edilməsinə, eləcə də pensiya təminatında humanist yanaşmalarının tətbiqi sosial təminat sisteminin əhəmiyyətli dərəcədə genişlənməsinə imkan yaradıb. Dövlət başçısının şəhid ailələri və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə xüsusi qayğısının təzahürü kimi 2007-ci ilin əvvəlindən şəhid ailələri, 2008-ci ilin sentyabrından müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslər üçün Prezidentin aylıq təqaüdü təyin edilib. Bu təqaüdlərin məbləği vaxtaşırı olaraq artırılır. Belə ki, ötən dövr ərzində şəhid ailələri üçün təqaüd 6, müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olanların orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə (I dərəcə) təqaüdü 5,6, orqanizmin funksiyalarının 61-80 faiz pozulmasına görə (II dərəcə) əlilliyi olanların təqaüdü 5,7, orqanizmin funksiyalarının 31-60 faiz pozulmasına görə (III dərəcə) əlilliyi olanların təqaüdü 6,6 dəfə artırılıb. Həmin kateqoriyadan olan şəxslər

aylıq pensiya və müavinətlərlə də təmin edilir. Dövlət başçısının daha bir qayğısı kimi həmin kateqoriyadan olan vətəndaşlarla bağlı xüsusi proqramlar da icra olunur. Məsələn, 1997-ci il avqustun 2-dək ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş hərbi qulluqçuların ailələrinə və həmin tarixədək hərbi xidmət zamanı aldığı xəsarət və xəstələnməsi ilə bağlı əlilliyi müəyyən olmuş şəxslərə və ya onların vərəsələrinə birdəfəlik ödəmələr verilməsi proqramları icra edilir.

Prezident İlham Əliyevin son 5 ildə imzaladığı sənədlərlə daha 10 yeni sosial ödəniş növü - müharibə veteranlarına, birinci dərəcə əlilliyi olanlara və əlilliyi olan 18 yaşadək şəxslərə qulluq edənlərə, Vətən müharibəsi qəhrəmanlarına, işləməyən pensiyaçı elmlər doktorlarına və fəlsəfə doktorlarına Prezidentin aylıq təqaüdü, uşaqları övladlığa götürən şəxslərə müavinət, himayədar ailələr üçün müavinət və s. təsis olunub.

Müxtəlif səbəblər üzündən bir sıra ailələr öz güzəranını tam təmin edə bilmir. Dövlət onların da qayğısına qalır. Prezident İlham Əliyə-

vin 2006-cı ildə təsdiq etdiyi dövlət sosial yardım proqramı icra olunur. Ötən dövrdə aztəminatlı ailələrin ünvanlı sosial yardım sistemi təkmilləşdirilərək şəffaflıq təmin edilib. Qanunvericilikdə edilən dəyişikliklər sayəsində proqramın əhatə dairəsi genişlənilib, sosial yardımın təyinat şərtləri xeyli sadələşdirilib.

Ölkədə son 20 ildə aparılan sosial islahatların inkişaf dinamikası göstərir ki, Azərbaycan vətəndaşının rifahı ildən-ildə yaxşılaşır. Ümumilikdə 4 milyondan çox vətəndaş əhatə edən islahatların hər biri üzrə illik əsasda ayrılan əlavə vəsaitlərin ümumi məbləği 7 milyard manata yaxındır. Bu islahatlar sayəsində 2018-2023-cü illərdə ölkəmizdə minimum pensiya 2,5, minimum əməkhaqqı 2,7, orta aylıq pensiya 2,1, yaşa görə orta aylıq pensiya 2, sosial müavinət və təqaüd ödənişləri 5, median əməkhaqqı 2,2, əməkhaqqı fondu 2,6 dəfə, orta aylıq əməkhaqqı 70, işsizliyə görə sığorta ödənişlərinin orta aylıq məbləği 52 faiz artıb.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

azerbaijan-news.az